

SESSION ORDINAIRE 2025-2026

3 FÉVRIER 2026

**PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

PROPOSITION DE RÉOLUTION

**visant à l'instauration d'un cessez-le-feu
immédiat et permanent au Darfour
et au Soudan, ainsi qu'au renforcement
et à la sécurisation des dispositifs d'aide
et de soutien humanitaire**

RAPPORT

fait au nom de la commission
des Finances et Affaires générales

par Zakia Khattabi (FR)

GEWONE ZITTING 2025-2026

3 FEBRUARI 2026

**BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**ertoe strekkende een onmiddellijk
en permanent staakt-het-vuren in Darfoer
en Soedan in te stellen, de humanitaire hulp
uit te breiden en de veiligheid
van de hulpverlening te garanderen**

VERSLAG

uitgebracht namens de commissie
voor de Financiën en de Algemene Zaken

door Zakia Khattabi (FR)

Ont participé aux travaux de la commission:

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen:

Membres effectifs

Vaste leden

MR	:	Clémentine Barzin, Aline Godfrin, Ismail Luahabi.
PS	:	Nadia El Yousfi, Marc-Jean Ghyssels, Ahmed Laaouej.
PTB	:	Francis Dagrin, Patricia Parga Vega, Oliver Rittweger de Moor.
Ecolo	:	Zakia Khattabi.
Groen	:	Stijn Bex.
N-VA	:	Gilles Verstraeten.

Membres suppléants

Plaatsvervangers

MR	:	Hennan Oflu.
PS	:	Latifa Aït Baala.
PTB	:	Petya Obolensky.
Les Engagés	:	Elhadj Moussa Diallo.
Groen	:	Celia Groothedde.
Team Fouad Ahidar	:	Fouad Ahidar.

Autres membres

Andere leden

MR	:	Geoffroy Coomans de Brachène.
PS	:	Jamal Ikazban.
DéFI	:	Joëlle Maison, Gisèle Mandaila.

I. Ajout d'une cosignataire

Gisèle Mandaila est ajoutée, avec l'accord des auteurs, à la liste des cosignataires de la proposition de résolution.

II. Exposés introductifs (réunion du 26 janvier 2026)

M. Elhadj Moussa Diallo, auteur principal de la proposition de résolution, estime que la Région de Bruxelles-Capitale, en tant que siège d'institutions européennes majeures, de l'OTAN, d'organisations internationales et de nombreuses représentations diplomatiques, ne peut rester indifférente face à la détérioration alarmante de la situation au Soudan. Il rappelle que le statut de capitale européenne, attachée aux valeurs démocratiques, aux droits humains et aux libertés fondamentales, confère à Bruxelles une responsabilité éthique et politique particulière, fondée sur le respect du droit international et de la dignité des personnes.

Depuis avril 2023, la guerre civile opposant les forces armées soudanaises aux Forces de soutien rapide provoque l'effondrement progressif des structures étatiques et plonge le pays dans une crise humanitaire d'une ampleur inédite. L'orateur évoque notamment la chute d'El Fasher en octobre 2025, marquée par des exactions de masse, des violences ciblées à caractère ethnique, des attaques contre des structures médicales et des déplacements forcés, autant de faits documentés par des organisations internationales crédibles.

Dans un tel contexte, le silence ou l'inaction serait difficilement justifiable. La résolution entend dès lors affirmer un engagement clair en faveur de l'égalité entre les peuples et du respect universel des droits humains. Le député insiste sur la nécessité d'une cohérence politique: il n'est pas possible que le Parlement condamne des atteintes graves aux droits humains en Palestine, en Iran ou en République démocratique du Congo sans adopter une position tout aussi ferme face au drame en cours au Soudan. C'est un devoir que de promouvoir un traitement égal de toutes les victimes des conflits, indépendamment de leur origine ou de la visibilité médiatique de leur situation.

La résolution vise ainsi à inscrire la Région dans une dynamique d'engagement responsable, en cohérence avec les positions déjà exprimées par la Belgique et l'Union européenne. Elle appelle le gouvernement bruxellois à agir auprès des autorités fédérales et européennes afin de renforcer la réponse humanitaire, d'intensifier les efforts diplomatiques et les régimes de sanctions, et de soutenir les acteurs de terrain, y compris les associations bruxelloises investies dans l'aide aux populations soudanaises. La proposition contient également des demandes concrètes, telles

I. Toevoeging van een medeondertekenaar

Gisèle Mandaila wordt toegevoegd, met instemming van de indieners, aan de lijst van medeondertekenaars van het voorstel van resolutie.

II. Inleidende uiteenzettingen (vergadering van 26 januari 2026)

De heer Elhadj Moussa Diallo, hoofdindieners van het voorstel van resolutie, vindt dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, als thuishaven van belangrijke Europese instellingen, de NAVO, internationale organisaties en talrijke diplomatieke vertegenwoordigingen, niet aan de zijlijn mag blijven toekijken hoe de situatie in Soedan er op alarmerende wijze op achteruitgaat. Hij wijst erop dat Brussel als Europese hoofdstad, die gehecht is aan democratische waarden, mensenrechten en fundamentele vrijheden, een bijzondere ethische en politieke verantwoordelijkheid draagt om het internationaal recht en de menselijke waardigheid te doen eerbiedigen.

Sinds april 2023 heeft de burgeroorlog tussen de Soedaneze strijdkrachten en de snelle ondersteuningstroepen er toe geleid dat het overheidsapparaat geleidelijk is ingestort en het land gebukt gaat onder een humanitaire crisis van ongekende omvang. De spreker verwijst naar de val van Al-Fashir in oktober 2025, die gepaard ging met massale geweldplegingen, doelgericht etnisch geweld, aanvallen op medische voorzieningen en gedwongen ontheemding. Dat alles is uitgebreid gedocumenteerd door geloofwaardige internationale organisaties.

Tegen die achtergrond valt het moeilijk te rechtvaardigen om zich te hullen in stilzwijgen of niets te doen. De resolutie strekt er daarom toe een duidelijk engagement aan te gaan om de gelijkheid van alle volkeren en de universele eerbiediging van de mensenrechten te bevorderen. Het parlements lid benadrukt de noodzaak om blijk te geven van politieke consistentie: het kan niet zijn dat het parlement ernstige mensenrechtenschendingen in Palestina, Iran of de Democratische Republiek Congo veroordeelt zonder een even krachtig standpunt in te nemen over de tragedie die zich afspeelt in Soedan. Het is onze plicht om alle slachtoffers van conflicten gelijk te bejegenen, ongeacht hun herkomst of de aandacht die de media aan hen schenken.

De resolutie heeft daarom als doel om het gewest blijk te doen geven van verantwoorde betrokkenheid, in lijn met de standpunten die België en de Europese Unie reeds hebben geuit. De Brusselse regering wordt opgeroepen er bij de federale en de Europese overheid op aan te dringen meer humanitaire hulp te bieden, de diplomatieke inspanningen op te voeren, strengere sancties uit te vaardigen en steun te verlenen aan de spelers op het terrein, zoals aan Brusselse verenigingen die zich inzetten om de Soedanese bevolking te helpen. Het voorstel bevat ook enkele

que l'organisation à Bruxelles d'une conférence internationale sur la crise soudanaise, réunissant acteurs humanitaires, partenaires multilatéraux et représentants de la société civile, afin de placer Bruxelles au cœur des efforts de mobilisation internationale et de renforcer la coordination entre intervenants.

L'intervenant précise que son texte ne procède pas d'une prise de position partisane, mais d'un devoir de solidarité et d'un geste politique à la hauteur de l'engagement auquel les groupes politiques souscrivent unanimement en faveur des droits humains, du droit international et de la dignité des personnes. Il s'agit d'être aux côtés des populations civiles victimes d'un conflit d'une brutalité extrême et encore trop souvent ignoré.

Le député invite ses collègues à examiner la proposition avec gravité et sens des responsabilités, et formule le vœu de voir le Parlement uni autour de ce texte.

M. Jamal Ikazban, coauteur de la proposition de résolution, rappelle que la situation au Soudan constitue l'une des crises humanitaires et humaines les plus graves au monde. Depuis avril 2023, des millions de civils se retrouvent pris au piège d'un conflit d'une violence extrême, marqué par des bombardements indiscriminés, des déplacements massifs de population, l'effondrement des infrastructures sanitaires et une famine qui progresse à un rythme alarmant. Au cours d'une audition parlementaire à la Chambre en novembre 2025, un représentant d'Amnesty International a souligné l'ampleur des violations commises contre les civils et insisté sur le rôle central de l'approvisionnement constant en armes des belligérants, souvent en violation flagrante de l'embargo imposé par le Conseil de sécurité des Nations unies pour le Darfour. Amnesty International a notamment documenté la présence au Soudan d'armes et de munitions récemment produites ou transférées depuis des pays tels que la Chine, la Russie, la Serbie, la Turquie, les Émirats arabes unis ou le Yémen, ainsi que l'usage d'équipements militaires sophistiqués fournis par des acteurs extérieurs, parfois en contradiction directe avec le droit international humanitaire.

Son groupe cosigne la proposition de résolution parce qu'elle lui paraît juste dans son esprit, nécessaire dans son intention et importante dans le signal politique qu'elle envoie. Elle affirme clairement la condamnation des violences, l'exigence d'un cessez-le-feu, la protection des civils, l'accès humanitaire et le renforcement de l'action diplomatique. Son groupe se dit pleinement en phase avec

les auteurs du texte, qu'il remercie pour la qualité et la

concrete verzoeken. Zo wordt gevraagd om humanitaire instanties, multilaterale partners en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld in Brussel samen te brengen voor een internationale conferentie over de Soedanese crisis teneinde Brussel op het internationale toneel een voortrekkersrol te laten spelen en de partijen die een rol van betekenis kunnen vervullen, beter te coördineren.

De spreker verduidelijkt dat zijn tekst geen partijgebonden standpunt vertolkt, maar berust op de plicht om solidariteit te betuigen en een politiek gebaar te stellen dat past bij het door alle fracties gedeelde streven om zich in te zetten voor de mensenrechten, het internationaal recht en de menselijke waardigheid. Het is de bedoeling zich aan de zijde te scharen van de burgerbevolking die slachtoffer is van een extreem wreedaardig conflict dat te veel onder de radar blijft.

Het parlementslicd roept zijn collega's op om het voorstel op een ernstige manier en met verantwoordelijkheidszin onder de loep te nemen. Hij hoopt ten stelligste dat het parlement het eens kan worden over de tekst.

De heer Jamal Ikazban, mede-indiener van het voorstel van resolutie, wijst erop dat zich momenteel in Soedan een van de ergste humanitaire en menselijke crisissen ter wereld voordoet. Sinds april 2023 kunnen miljoenen burgers geen kant meer op in een extreem gewelddadig conflict, gekenmerkt door willekeurige bombardementen, een massale ontheemding van de bevolking, een ineenslopende gezondheidsinfrastructuur en een hongersnood die zich in een schrikwekkend tempo uitbreidt. Tijdens een hoorzitting in de Kamer van Volksvertegenwoordigers in november 2025 onderstreepte een vertegenwoordiger van Amnesty International hoe de rechten van burgers op grote schaal worden geschonden. Hij benadrukte dat de aanhoudende wapenleveringen aan de oorlogvoerende partijen daarbij een doorslaggevende rol spelen. Het wapenembargo dat de VN-Veiligheidsraad voor Darfoer heeft ingesteld, wordt daarbij vaak op flagrante wijze met voeten getreden. Amnesty International heeft bericht dat er in Soedan wapens en munitie aanwezig zijn die recentelijk werden geproduceerd of doorgevoerd vanuit landen als China, Rusland, Servië, Turkije, de Verenigde Arabische Emiraten en Jemen. Het heeft ook aangetoond dat er, soms in weerwil van het internationaal humanitair recht, geavanceerd militair materiaal wordt ingezet, afkomstig van buitenlandse mogendheden.

Zijn fractie heeft het voorstel van resolutie mee ondertekend, omdat het een juiste strekking heeft, noodzakelijke bedoelingen verwoordt en een belangrijk politiek signaal uitstuurt. De resolutie houdt een duidelijke veroordeling in van het geweld en formuleert de eis om een staakt-het-vuren in te stellen, de burgers te beschermen, doorgang te bieden voor humanitaire hulp en de diplomatieke

inspanningen op te voeren. Zijn fractie is het volmondig

clarté du travail réalisé.

Les amendements n°s 18 et 19, qu'il dépose, ne modifient ni l'esprit ni la structure générale de la proposition de résolution; ils la complètent et la rendent plus cohérente avec les positions déjà défendues par le Parlement et par son groupe dans d'autres contextes.

Il ne peut y avoir de droit international à géométrie variable ni de double standard: lorsque des populations civiles sont affamées, bombardées, déplacées ou délibérément privées d'accès à l'aide humanitaire, son groupe entend rester la voix des opprimés et des humiliés.

Mme Gisèle Mandaila, coautrice de la proposition de résolution, souligne que le Parlement est invité à se prononcer sur une situation mondiale préoccupante, en l'occurrence celle du Darfour et du Soudan. Elle reconnaît que le Parlement bruxellois ne dispose pas de compétence en matière de diplomatie, relevant du niveau fédéral, mais considère qu'il peut néanmoins interpeller le gouvernement bruxellois afin qu'il sollicite une réaction de l'autorité fédérale et prenne des mesures sur différents aspects.

D'aucuns estiment que le Parlement bruxellois ne devrait pas s'exprimer sur les conflits internationaux, mais la députée ne partage pas cette position: au nom de l'humanisme, peut-on fermer les yeux sur des atrocités, des crimes de guerre et des crimes contre l'humanité sous prétexte de respecter strictement la répartition des compétences? En tant qu'humaniste, elle refuse de détourner le regard lorsqu'elle sait que des milliers de citoyens sont injustement massacrés pour des intérêts économiques, ethniques ou autres.

Même si l'action du Parlement demeure symbolique, elle reste nécessaire. La situation au Darfour constitue une tragédie humaine majeure: des populations entières sont abandonnées à la violence, à la faim et à la peur, avec un accès limité aux soins; les civils sont massacrés, déplacés, privés de soins et de dignité tandis que le monde détourne le regard. Les femmes et les enfants supportent le prix le plus lourd de ces conflits, dans un climat d'impunité préoccupant. Il ne s'agit pas d'une «crise oubliée», mais d'une injustice qui se déroule sous les yeux de tous. Il faut refuser le silence et l'impunité.

L'oratrice juge urgent que la communauté internationale renforce l'aide humanitaire et protège les populations, la protection des civils et l'accès à l'aide humanitaire ne constituent pas des options, mais des obligations. Agir immédiatement relève d'une exigence de justice et d'humanité.

eens met de indieners van de tekst en bedankt hen voor het geleverde werk van hoge kwaliteit, dat aan duidelijkheid niets te wensen overlaat.

De amendementen nrs. 18 en 19 die hij indient, veranderen niets aan de strekking of algemene structuur van het voorstel van resolutie; ze vullen de tekst aan en brengen hem meer in overeenstemming met de standpunten die het parlement en zijn fractie reeds in andere contexten hebben verdedigd.

Het is onaanvaardbaar om bij de toepassing van het internationaal recht verschillende invullingen te hanteren en te werken met twee maten en twee gewichten. Wanneer een burgerbevolking honger lijdt, bommen over zich heen krijgt, gedwongen moet verhuizen of opzettelijk de toegang tot humanitaire hulp wordt ontzegd, wil zijn fractie een stem blijven geven aan al wie onderdrukt en vernederd wordt.

Mevrouw Gisèle Mandaila, mede-indiener van het voorstel van resolutie, benadrukt dat het parlement wordt verzocht om zich uit te spreken over de toestand in Darfoer en Soedan die de wereld zorgen baart. Zij erkent dat het Brussels Parlement niet bevoegd is voor diplomatieke aangelegenheden. Die zijn namelijk een zaak voor de federale overheid. Toch vindt zij dat het parlement de Brusselse regering mag verzoeken er bij de federale regering voor te pleiten om te reageren en allerlei maatregelen te nemen.

Sommigen vinden dat het Brussels Parlement zich niet moet uitspreken over internationale conflicten, maar het parlamentslid houdt er een andere mening op na. Kunnen wij vanuit het humanistische gedachtegoed de ogen sluiten voor wreedheden, oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid onder het voorwendsel dat we de scheiding der machten strikt moeten naleven? Als humanist kan zij niet de andere kant opkijken, wanneer duizenden burgers op schandalige wijze worden afgeslacht voor economische, etnische of andere belangen.

Wat het parlement doet, is misschien louter symbolisch, maar wel nodig. De toestand in Darfoer is een regelrecht menselijk drama: volledige bevolkingsgroepen zijn overgeleverd aan geweld, honger en angst, en hebben slechts beperkte toegang tot gezondheidszorg. Burgers worden afgeslacht, ontheemd, blijven verstoken van gezondheidszorg en worden van hun waardigheid beroofd, terwijl de wereld de andere kant opkijkt. Vrouwen en kinderen zijn de grote dupe van die conflicten, in een zorgwekkend klimaat van straffeloosheid. Dit is geen 'vergeten crisis', maar een onrecht dat zich voor ieders ogen ontvouwt. We moeten komaf maken met het stilzwijgen en de straffeloosheid.

De spreekster is van oordeel dat de internationale gemeenschap dringend voor meer humanitaire hulp moet zorgen en de bevolking moet beschermen. Burgers beschermen en hen toegang bieden tot humanitaire hulp is geen vrijblijvende keuze, maar een plicht. Vanuit een rechtvaardig en

La proposition de résolution s'inscrit pleinement, selon l'intervenante, dans cette logique: elle demande au gouvernement bruxellois de condamner fermement les violences commises contre les populations civiles et d'appeler le gouvernement fédéral à agir davantage, tant pour protéger les civils que pour renforcer l'aide humanitaire. Face aux atrocités, où qu'elles se produisent, le silence et l'inaction ne sont plus acceptables.

III. Discussion générale

M. Emile Luhahi souligne la gravité de la situation au Soudan, où des millions de civils sont pris au piège d'un conflit marqué par des violations répétées du droit international humanitaire. Il estime que, même si le Parlement bruxellois ne peut résoudre seul cette crise, il a un devoir moral et politique de prendre position. Son groupe annonce donc qu'il votera pour la résolution, car la protection des civils et le respect du droit international doivent rester des priorités.

Le député insiste sur la nécessité de poursuivre les responsables de crimes de guerre et de crimes contre l'humanité devant les juridictions internationales compétentes, dont la Cour pénale internationale, et appelle à des sanctions fermes ainsi qu'à une pression diplomatique accrue, notamment par l'isolement des acteurs impliqués.

L'humanisme de son groupe repose sur des principes universels, sans «géométrie variable»: les mêmes valeurs doivent s'appliquer aux civils du Soudan comme à ceux de Gaza, d'Israël, d'Ukraine ou d'ailleurs.

Le commissaire rappelle l'importance de la diplomatie multilatérale, ainsi que l'attention portée à la diaspora soudanaise à Bruxelles et aux ONG actives sur le terrain.

Adopter cette résolution revient à défendre une position cohérente, durable et fidèle aux idéaux de solidarité et de justice.

Mme Celia Groothedde considère que, face à un monde traversé par de multiples conflits et une instabilité croissante nourrie par l'autoritarisme, le Parlement bruxellois ne peut rester indifférent, malgré des compétences limitées. Il est normal et utile qu'il adopte des résolutions, notamment sur le conflit très sanglant au Soudan, susceptible d'être relégué au second plan.

menslievend perspectief is het nodig om onmiddellijk te handelen.

Volgens de spreker past het voorstel van resolutie volledig in die logica. Zij verzoekt de Brusselse regering om het geweld tegen de burgerbevolking met klem te veroordelen en de federale regering op te roepen om meer inspanningen te leveren, zowel om burgers te beschermen als om de humanitaire hulp op te voeren. We kunnen het niet langer maken om stilzwijgend aan de zijlijn te blijven staan en niets te doen, terwijl er, waar ook ter wereld, wreedheden plaatsgrijpen.

III. Algemene bespreking

De heer Emile Luhahi benadrukt de ernst van de situatie in Soedan. Miljoenen burgers zijn er het slachtoffer van een conflict waarin het internationaal humanitair recht herhaaldelijk wordt geschonden. Het Brussels Parlement kan die crisis weliswaar niet alleen oplossen, maar heeft volgens hem wel de morele en politieke plicht om een standpunt in te nemen. Zijn fractie zal dan ook voor de resolutie stemmen, omdat de bescherming van burgers en de eerbiediging van het internationaal recht de hoogste prioriteit moeten blijven.

Het parlementslid benadrukt dat personen die verantwoordelijk zijn voor oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid, moeten worden vervolgd door de bevoegde internationale rechtscolleges, waaronder het Internationaal Strafhof. Hij roept op tot strenge sancties en meer diplomatieke druk, onder meer door de betrokken actoren te isoleren.

De humanistische visie van zijn fractie berust op universele beginselen waarbij men geen onderscheid maakt tussen mensen. Dat betekent dus dat dezelfde waarden moeten worden nagestreefd voor zowel de bevolking in Soedan als voor die in Gaza, Israël, Oekraïne en elders.

Het commissielid wijst op het belang van multilaterale diplomatie en vestigt de aandacht op de Soedanese diaspora in Brussel en ngo's die ter plaatse actief zijn.

Door deze resolutie goed te keuren, nemen we een samenhangend en duurzaam standpunt in en blijven we trouw aan de idealen van solidariteit en rechtvaardigheid.

Mevrouw Celia Groothedde is van mening dat het Brussels Parlement, ondanks zijn beperkte bevoegdheden, niet onverschillig kan blijven tegenover een wereld die gebukt gaat onder talrijke conflicten en waarin de instabiliteit toeneemt als gevolg van autoritarisme. Het is normaal en nuttig dat het parlement resoluties aanneemt, onder meer over het zeer bloedige conflict in Soedan, dat naar de achtergrond dreigt te verdwijnen.

Le texte à l'examen met en évidence des crimes de guerre devant faire l'objet d'enquêtes et de condamnations internationales: exactions lors de la prise d'El Fasher, témoignages récents du camp de Zamzam évoquant des exécutions massives d'hommes non armés, des viols de femmes et de jeunes filles – ainsi que l'usage du viol comme arme de guerre contre des hommes, aspect trop peu évoqué –, et le pillage ou la destruction d'hôpitaux et de mosquées.

L'oratrice partage l'exigence, également portée par les organisations humanitaires, de poursuites et de pression internationale. C'est dans ce cadre que s'inscrivent les amendements n°s 20 et 21 dont elle est l'auteur.

À la lumière du récent échec d'une nouvelle tentative de former un gouvernement, la députée appelle les parlementaires à assumer davantage de responsabilités en travaillant ensemble, une large convergence étant souvent possible sur les résolutions internationales, et invite ses collègues à déposer plus de textes communs.

Mme Patricia Parga Vega affirme que la guerre au Soudan ne peut être réduite à un simple conflit interne: elle forme au contraire l'aboutissement de décennies d'ingérences étrangères, d'exploitation impérialiste et de domination militaire, héritées de la colonisation et prolongées jusqu'à aujourd'hui.

Aussi reproche-t-elle à la proposition de résolution de passer sous silence la révolution populaire de 2019, lorsque des millions de Soudanais se sont soulevés contre la dictature d'Omar el-Béchir pour revendiquer un pouvoir civil, démocratique et souverain. Selon elle, cette révolution a été confisquée par deux forces armées – l'armée régulière et les Forces de soutien rapide – qui ont écarté les civils du gouvernement de transition et plongé le pays dans une guerre sanglante, tout en s'attaquant aussi aux comités civils locaux porteurs d'une alternative populaire. Elle insiste sur le coût humain: guerre, famine, déplacements forcés, et quinze millions d'enfants ayant besoin d'une aide humanitaire urgente, dans un drame largement ignoré.

La députée reconnaît la nécessité de condamner les violences des Forces de soutien rapide, mais estime que l'Union européenne doit aussi interroger sa propre responsabilité, en ce qu'au nom des politiques migratoires, elle a renforcé des régimes autoritaires et des milices armées, notamment via le processus de Khartoum de 2014, qui aurait fourni financement, formation et légitimité à des acteurs aujourd'hui impliqués dans des crimes de masse. La Belgique porte aussi une responsabilité, qui en 2017 a collaboré avec le régime d'el-Béchir pour renvoyer des réfugiés malgré les risques de torture et de détention arbitraire.

La guerre se poursuit car elle est alimentée par les armes,

De voorliggende tekst wijst op oorlogsmisdaden die internationaal moeten worden onderzocht en veroordeeld, zoals het geweld tijdens de inname van Al-Fashir, recente getuigenissen uit het kamp Zamzam over massale executies van ongewapende mannen, verkrachtingen van vrouwen en jonge meisjes, evenals het onderbelichte gebruik van verkrachting als oorlogswapen tegen mannen, en de plundering of vernietiging van ziekenhuizen en moskeeën.

De sprekerster sluit zich aan bij de eis van humanitaire organisaties om internationale druk uit te oefenen en vervolgin- gen in te stellen. Daarover gaan de door haar ingediende amendementen nrs. 20 en 21.

In het licht van de recente mislukte poging om een regering te vormen roept het parlementslid haar collega's op om meer verantwoordelijkheid te nemen en samen te werken. Zij wijst erop dat er vaak brede overeenstemming kan worden bereikt over internationale resoluties en verzoekt hen om meer gezamenlijke teksten in te dienen.

Mevrouw Patricia Parga Vega zegt dat de oorlog in Soedan niet kan worden herleid tot een eenvoudig intern conflict. Integendeel, deze oorlog is het resultaat van decennia van buitenlandse inmenging, imperialistische uitbuiting en militaire overheersing, een erfenis van de kolonisatie die tot op heden doorwerkt.

Zij uit ook kritiek op het feit dat in het voorstel van resolutie geen melding wordt gemaakt van het volksverzet in 2019, toen miljoenen Soedanezen in opstand kwamen tegen de dictatuur van Omar al-Bashir en een democratisch, soeverein en burgerlijk bewind eisten. Volgens haar werd die opstand gekaapt door twee gewapende groeperingen, namelijk het reguliere leger en de snelle ondersteuningstroepen, die de burgerleden uit de overgangsregering hebben geknikkerd en het land in een bloedige oorlog hebben gestort. Ook namen zij lokale burgercomités in het vizier die de bevolking alternatieve oplossingen boden. Zij benadrukt dat dit alles een hoge menselijke tol eist: oorlog, hongersnood, gedwongen ontheemding en vijftien miljoen kinderen die dringend humanitaire hulp nodig hebben. Dit drama krijgt echter onvoldoende aandacht.

Het parlementslid erkent dat het geweld van de snelle ondersteuningstroepen moet worden veroordeeld, maar is van mening dat de Europese Unie ook haar eigen verantwoordelijkheid in vraag moet stellen. Om vorm te kunnen geven aan haar migratiebeleid heeft zij namelijk autoritaire regimes en gewapende milities versterkt, onder meer via het proces van Khartoem in 2014. Daarbij zouden financiële middelen, opleidingen en legitimiteit zijn verschaft aan partijen die vandaag betrokken zijn bij grootschalige misdaden. Ook België draagt een verantwoordelijkheid, aangezien het in 2017 heeft samengewerkt met het regime van al-Bashir om vluchtelingen terug te sturen, ook al liepen zij daar het risico op foltering en willekeurige opsluiting.

De oorlog duurt voort omdat er wapens geleverd blijven

de sorte qu'un embargo limité au Darfour est insuffisant: sans sanctions réelles contre les marchands d'armes et leurs soutiens politiques, le conflit continuera.

L'oratrice appelle à défendre le droit des peuples à l'auto-détermination, à réaffirmer la souveraineté du peuple soudanais contre toute ingérence et contre les politiques qui perpétuent la domination militaire au nom de la stabilité.

Bien que son groupe juge le texte trop superficiel sur les causes profondes et les responsabilités européennes et belges, il votera en faveur la résolution, en solidarité avec les personnes qui luttent pour un gouvernement civil, la justice transitionnelle et l'unité nationale.

Le texte appelant un examen approfondi, son groupe dépose les amendements n°s 1 à 17.

M. Gilles Verstraeten précise qu'il ne déposera pas d'amendements, car il y en a déjà suffisamment. Il rappelle qu'une résolution a déjà été adoptée par la Chambre des représentants le 18 décembre 2025 (*Doc.*, Ch., 2024-2025, n° 1047/7) et que plusieurs actions ont été menées: contribution de 5 millions d'euros au fonds humanitaire des Nations unies pour 2025-2026, augmentation de 3 millions d'euros au Central Emergency Response Fund, mission du ministre des Affaires étrangères en août 2025, adoption en septembre 2025 d'une résolution au Conseil des droits de l'homme des nations unies exigeant la fin des violences et de l'impunité, ainsi que des sanctions européennes.

La député juge la proposition à l'examen largement redondante par rapport à la résolution de la Chambre. Il identifie toutefois deux demandes spécifiques de la résolution bruxelloise: d'une part, le soutien aux organisations bruxelloises actives dans la sensibilisation à la situation au Soudan, avec la participation de la diaspora soudanaise de Belgique et, d'autre part, la facilitation des partenariats entre les organisations bruxelloises et les acteurs humanitaires opérant au Soudan, en soutenant les projets de plaidoyer, de communication et de levée de fonds. Il demande d'ailleurs de précisions sur les organisations concernées, leurs subsides actuels et la valeur ajoutée attendue, compte tenu des initiatives déjà prises au niveau fédéral et par les instances internationales, ainsi que de la situation budgétaire régionale.

Son groupe soutiendra la résolution, tout en critiquant le fait que, faute de gouvernement bruxellois, le Parlement débattre de conflits internationaux qui excèdent ses compétences. Selon lui, la question relève avant tout de l'autorité

worden. Een embargo dat beperkt blijft tot Darfoer, volstaat dan ook niet. Zonder echte sancties tegen de wapenhandelaars en hun politieke medestanders zal het conflict blijven duren.

De spreekster roept op het recht van volkeren op zelfbeschikking te verdedigen en de soevereiniteit van het Soedanees volk te herbevestigen, wars van elke inmenging en beleidsvoering die onder het mom van stabiliteit de militaire overheersing in stand houdt.

Hoewel haar fractie vindt dat de tekst niet diep genoeg ingaat op de achterliggende oorzaken en de Europese en Belgische verantwoordelijkheid, zal zij voor de resolutie stemmen, uit solidariteit met de mensen die strijden voor een burgerregering, overgangsjustitie en nationale eenheid.

Aangezien de tekst grondig onder handen moet worden genomen, dient haar fractie de amendementen nrs. 1 tot 17 in.

De heer Gilles Verstraeten geeft aan dat hij geen amendementen zal indienen, omdat er al genoeg zijn. Hij wijst erop dat de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 18 december 2025 reeds een resolutie heeft aangenomen (St., Kamer, 2024-2025, nr. 1047/7) en dat er verschillende acties zijn ondernomen. Zo werd een bijdrage van 5 miljoen euro geleverd aan het humanitaire fonds van de Verenigde Naties voor 2025-2026, werd de steun voor het noodfonds Central Emergency Response Fund met drie miljoen euro opgetrokken, ging de minister van Buitenlandse Zaken in augustus 2025 op missie en keurde de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties in september 2025 een resolutie goed, waarin werd opgeroepen om een einde te maken aan het geweld en de straffeloosheid. Daarnaast heeft Europa ook bepaalde sancties uitgevaardigd.

Het parlementslid vindt dat het voorliggende voorstel grotendeels overlapt met de resolutie van de Kamer. Er staan volgens hem wel twee verzoeken in die enkel in de Brusselse resolutie voorkomen. Ten eerste het verlenen van steun aan Brusselse organisaties die de situatie in Soedan onder de aandacht brengen, met de medewerking van de Soedanees diaspora in België. En ten tweede het faciliteren van samenwerkingsverbanden tussen Brusselse organisaties en humanitaire instanties die actief zijn in Soedan en het verlenen van steun aan projecten op het gebied van belangenbehartiging, communicatie en fondsenwerving. Hij vraagt om te verduidelijken over welke organisaties het gaat, of die vandaag subsidies krijgen en welke toegevoegde waarde dat zal bieden, rekening houdend met de initiatieven die al door de federale overheid en internationale instanties zijn genomen, en met de begrotingstoestand van het gewest.

Zijn fractie zal de resolutie steunen maar bekritiseert het feit dat het parlement, bij gebrek aan een Brusselse regering, debatteert over internationale conflicten die zijn bevoegdheden te boven gaan. Volgens hem is deze kwestie in

fédérale, et le levier spécifique de Bruxelles concerne surtout l'exportation d'armes; il craint aussi qu'un doublon régional n'ajoute de la confusion sur la position du pays.

Mme Zakia Khattabi considère, comme le préopinant, qu'il ne faut pas laisser croire que la Région bruxelloise dispose de compétences directes pour résoudre le drame au Darfour ou au Soudan. Elle estime toutefois que la résolution adopte une approche cohérente avec le droit international, en s'appuyant sur des instruments et des engagements internationaux (Conventions de Genève, Traité sur le commerce des armes, engagements européens) et en reconnaissant la gravité des crimes ainsi que la nécessité de lutter contre l'impunité.

L'intérêt premier du texte est politique: il assume pour Bruxelles un rôle de capitale européenne, de lieu de mobilisation, de coordination et de solidarité en lien avec la société civile, les ONG et la diaspora, ce qui ancre l'action internationale dans une responsabilité locale et citoyenne.

Pour ces raisons, son groupe – qui dépose les amendements n°s 22 et 23 – soutiendra la proposition, dont il n'est pas cosignataire uniquement parce qu'il n'a pas été sollicité.

IV. Poursuite de la discussion générale (réunion du 3 février 2026)

M. Elhadj Moussa Diallo indique que la proposition de résolution a été examinée en groupe de travail le 29 janvier 2026, en présence des partis ayant déposé des amendements. Il précise qu'un accord a été dégagé autour d'un texte condamnant clairement les violences massives commises au Soudan, en particulier au Darfour, et engageant la Région de Bruxelles-Capitale à soutenir les efforts humanitaires et diplomatiques en faveur de la paix. Les amendements n°s 26 à 29, qui traduisent le consensus atteint en groupe de travail, visent à renforcer la portée politique et juridique de la résolution, afin d'en améliorer la cohérence et d'en affirmer le caractère responsable.

Ces nouveaux amendements expriment, d'une part, la nécessité d'intégrer explicitement la dimension des droits des femmes. Les renvois aux textes du Conseil de sécurité des Nations unies, soutenus par la Belgique, reconnaissent que les femmes et les filles sont à la fois des victimes spécifiques de violences sexuelles dans les conflits et des actrices essentielles des processus de paix, de reconstruction et d'aide humanitaire. Cette intégration traduit l'engagement du

de eerste plaats een bevoegdheid van de federale overheid en heeft Brussel enkel een hefboom in handen via de wapenexport. Hij vreest ook dat een overlappende tekst van het gewest alleen maar zal leiden tot verwarring over het standpunt van ons land.

Mevrouw Zakia Khattabi is het met de vorige spreker eens dat men niet de indruk mag wekken dat het Brussels Gewest rechtstreekse bevoegdheden heeft om het drama in Darfoer of Soedan op te lossen. Zij is echter van mening dat de resolutie in overeenstemming is met het internationaal recht door internationale instrumenten en verbintenissen (zoals de Verdragen van Genève, het Wapenhandelsverdrag en Europese verbintenissen) te hanteren als uitgangspunt, maar ook door de ernst van de misdaden te erkennen en de noodzaak te benadrukken om straffeloosheid tegen te gaan.

De tekst is voornamelijk van politiek belang. Hij beoogt Brussel een rol te laten spelen als Europese hoofdstad, waar samen met het maatschappelijk middenveld, ngo's en de diaspora zaken in beweging worden gezet, coördinerende inspanningen worden geleverd en solidariteit wordt betuigd. Het is de bedoeling om vanuit een lokale en burgergerichte zin voor verantwoordelijkheid internationale actie te ondernemen.

Daarom zal haar fractie, die de amendementen nrs. 22 en 23 indient, het voorstel steunen. De enige reden dat de fractie het voorstel niet mee heeft ondertekend, is dat zij daar niet om gevraagd is.

IV. Voortzetting van de algemene bespreking (vergadering van 3 februari 2026)

De heer Elhadj Moussa Diallo zegt dat het voorstel van resolutie op 29 januari 2026 werd besproken door een werkgroep, samen met de partijen die amendementen hadden ingediend. Hij verduidelijkt dat een akkoord is bereikt over een tekst waarin het grootschalige geweld in Soedan, en in het bijzonder in Darfoer, duidelijk wordt veroordeeld en waarin het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt opgeroepen om de humanitaire en diplomatieke inspanningen voor vrede te ondersteunen. De amendementen nrs. 26 tot 29, die de bereikte eensgezindheid in de werkgroep weerspiegelen, strekken ertoe de politieke en juridische strekking van de resolutie te versterken om de tekst coherenter te maken en de oproep om verantwoordelijkheid te nemen te benadrukken.

Die nieuwe amendementen brengen de noodzaak tot uiting om uitdrukkelijk rekening te houden met vrouwenrechten. Door te verwijzen naar de door België gesteunde teksten van de VN-Veiligheidsraad wordt erkend dat vrouwen en meisjes niet alleen slachtoffer zijn van seksueel geweld in conflicten, maar dat voor hen ook een essentiële actieve rol is weggelegd op het pad naar vrede, wederopbouw en humanitaire hulp. De opname van die verwijzing maakt

Parlement en faveur de l'égalité et de la justice.

D'autre part, les amendements mettent en avant l'importance du contrôle des transferts d'armes et des circuits financiers liés aux ressources naturelles.

Enfin, les amendement garantissent la cohérence de l'action régionale en prévoyant que les institutions bruxelloises ne puissent associer à leurs activités des personnes ou des entités impliquées dans de graves violations des droits humains, notamment des représentants de régimes ou de groupes armés engagés dans le conflit soudanais. Exclure toute forme de reconnaissance ou de légitimation implicite est une condition de crédibilité.

Le député estime que ces amendements permettent au Parlement de s'exprimer d'une voix unique, claire et cohérente, fidèle aux engagements internationaux et aux valeurs fondamentales de la Région, dans un contexte international fragmenté.

Mme Gisèle Mandaila estime que, face à des sujets de cette nature, il convient de dépasser les clivages politiques pour permettre au Parlement de porter une position commune. Aussi la députée remercie-t-elle les participants à la réunion du groupe de travail, qu'elle qualifie de très constructive.

L'oratrice conteste l'idée selon laquelle ces questions ne devraient pas être abordées au Parlement bruxellois: à ses yeux, le silence reviendrait à une forme de complicité.

M. Fouad Ahidar estime essentiel de parvenir à un accord commun sur un texte permettant d'envoyer un message clair et puissant. Selon lui, il n'est plus possible de rester dans l'inaction ou l'indifférence.

Mme Zakia Khattabi fait savoir qu'elle votera contre les amendements du groupe PTB – non pas en raison d'un désaccord de fond, mais parce qu'ils sont redondants par rapport aux nouveaux amendements n°s 26 à 29, issus du groupe de travail.

V. Discussion des considérants et des tirets du dispositif et votes

Considérants

Les amendements n°s 1 à 8, 26 et 27 sont présentés et justifiés par leurs auteurs.

clairement que le parlement s'engage pour l'égalité et l'équité.

De amendementen benadrukken tevens het belang van controle op de overdracht van wapens en op de geldstromen die verband houden met natuurlijke rijkdommen.

Tot slot waarborgen de amendementen een coherente houding van het gewest door te bepalen dat de Brusselse instellingen bij hun activiteiten geen personen of instanties mogen betrekken die zich schuldig hebben gemaakt aan ernstige mensenrechtenschendingen, in het bijzonder vertegenwoordigers van regimes of gewapende groeperingen die verwikkeld zijn in het Soedanese conflict. Het uitsluiten van elke vorm van erkenning of impliciete legitimering is een voorwaarde om geloofwaardig te zijn.

Volgens het parlementslid moeten die amendementen ervoor zorgen dat het parlement zich in een versnipperde internationale context met één duidelijke en coherente stem kan uitspreken, trouw aan de internationale verbintenissen en fundamentele waarden van het gewest.

Mevrouw Gisèle Mandaila vindt dat bij dit soort thema's de politieke verdeeldheid overstegen moet worden, zodat het parlement een gemeenschappelijk standpunt kan innemen. Het parlementslid bedankt dan ook iedereen die heeft deelgenomen aan de vergadering van de werkgroep, die in haar ogen zeer constructief verlopen is.

De spreker betwist het idee dat thema's zoals dit niet zouden thuis horen in het Brussels Parlement. Zij vindt zwijgen een vorm van medeplichtigheid.

De heer Fouad Ahidar vindt het essentieel om overeenstemming te bereiken over een tekst die een duidelijk en krachtig signaal uitstuurt. Volgens hem is het niet langer een optie om passief en onverschillig toe te kijken.

Mevrouw Zakia Khattabi laat weten dat zij tegen de amendementen van de PTB-fractie zal stemmen, niet omdat ze het er fundamenteel mee oneens is, maar omdat ze overlappen met de nieuwe amendementen nrs. 26 tot 29, die uit de werkgroep zijn voortgekomen.

V. Bespreking van de consideransen en streepjes van het verzoekend gedeelte en stemmingen

Consideransen

De amendementen nrs. 1 tot 8, 26 en 27 worden door hun indieners toegelicht en verantwoord.

Votes

Les amendements n°s 1 à 5 sont rejetés par 11 voix contre 3.

Les amendements n°s 6 à 8 sont retirés.

Les amendements n°s 26 et 27 sont adoptés à l'unanimité des 14 membres présents.

Tirets du dispositif

Les amendements n°s 9 à 25, 28 et 29 sont présentés et justifiés par leurs auteurs.

Votes

L'amendement n° 9 est retiré.

Les amendements n°s 10 et 11 sont rejetés par 11 voix contre 3.

Les amendements n°s 12 et 13 sont retirés.

Les amendements n°s 14 et 15 sont rejetés par 11 voix contre 3.

Les amendements n°s 16 à 25 sont retirés.

Les amendements n°s 28 et 29 sont adoptés à l'unanimité des 14 membres présents.

VI. Vote sur l'ensemble de la proposition de résolution

L'ensemble de la proposition de résolution, tel qu'amendée, est adopté à l'unanimité des 14 membres présents.

Confiance est faite à la rapporteuse pour la rédaction du rapport.

La rapporteuse

Le président

Zakia KHATTABI

Ahmed LAAOUEJ

Stemmingen

De amendementen nrs. 1 tot 5 worden verworpen met 11 stemmen tegen 3.

De amendementen nrs. 6 tot 8 worden ingetrokken.

De amendementen nrs. 26 en 27 worden aangenomen bij eenparigheid van de 14 aanwezige leden.

Streepjes van het verzoekend gedeelte

De amendementen nrs. 9 tot 25, 28 en 29 worden door hun indieners toegelicht en verantwoord.

Stemmingen

Amendement nr. 9 wordt ingetrokken.

De amendementen nrs. 10 en 11 worden verworpen met 11 stemmen tegen 3.

De amendementen nrs. 12 en 13 worden ingetrokken.

De amendementen nrs. 14 en 15 worden verworpen met 11 stemmen tegen 3.

De amendementen nrs. 16 tot 25 worden ingetrokken.

De amendementen nrs. 28 en 29 worden aangenomen bij eenparigheid van de 14 aanwezige leden.

VI. Stemming over het geheel van het voorstel van resolutie

Het geheel van het voorstel van resolutie, aldus geamendeerd, wordt aangenomen bij eenparigheid van de 14 aanwezige leden.

Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.

De rapporteur

De voorzitter

ZAKIA KHATTABI

Ahmed LAAOUEJ